

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
VI сесія XXIV скликання

РІШЕННЯ

від 25 вересня 2003 року N 16/890

Про Порядок здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель у м. Києві

Відповідно до Конституції України, ст. 189 Земельного кодексу України, законів України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про столицю України - місто-герой Київ", "Про землеустрій", "Про охорону земель", з метою запобігання порушенням земельного законодавства в м. Києві, своєчасного їх виявлення та усунення Київська міська рада **вирішила:**

1. Затвердити Порядок здійснення самоврядного контролю за використанням та охороною земель у м. Києві згідно з додатком.
2. Повноваження щодо здійснення самоврядного контролю за додержанням земельного законодавства, використанням та охороною земель покласти на Головне управління земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації).
3. У зв'язку з прийняттям законів України "Про землеустрій", "Про охорону земель", "Про державний контроль за використанням і охороною земель" та цього Порядку доручити Головному управлінню земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) розробити проект рішення Київської міської ради про внесення змін до Положення про Головне управління земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), затвердженого рішенням Київської міської ради від 19.12.2002 N 182/342.
4. Це рішення підлягає обов'язковому опублікуванню в офіційному друкованому органі Київської міської ради газеті "Хрещатик" та оприлюдненню в інших засобах масової інформації.
5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київради з питань містобудування та землекористування.

Київський міський голова

О. Омельченко

Додаток
до рішення Київської міської ради
від 25 вересня 2003 р. N 16/890

Порядок здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель у м. Києві

1. Загальні положення

1.1. Порядок здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель у м. Києві (далі - Порядок) розроблено з врахуванням особливостей функціонування міста Києва як столиці України та з метою запобігання порушенням земельного законодавства в м. Києві, своєчасного їх виявлення та усунення, удосконалення процедури здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель.

1.2. Порядок розроблено на підставі:

- Земельного кодексу України від 25.10.2001 р.;
- Бюджетного кодексу України від 21.06.2001 р.;
- Кодексу про адміністративні правопорушення від 07.12.84 р.;
- Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.97 р.;
- Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ" від 15.01.99 р.;
- Закону України "Про місцеві державні адміністрації" від 09.04.99 р.;
- Закону України "Про землеустрій" від 22.05.2003 р.;
- Закону України "Про охорону земель" від 19.06.2003 р.;
- Закону України "Про основи містобудування" від 16.11.92 р.;
- Закону України "Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування" від 14.10.94 р.;

- постанови Кабінету Міністрів України "Про Положення про Державну інспекцію з контролю за використанням і охороною земель" від 25.12.2002 р.;
- розпорядження Представника Президента України в м. Києві від 03.09.92 р. N 979 "Про створення Київського державного комунального об'єднання зеленого будівництва "Київзеленбуд";
- рішення Київської міської ради від 19.12.2002 р. N 182/342 "Про затвердження Положення про Головне управління земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)".

1.3. Основними завданнями самоврядного контролю є:

- забезпечення реалізації повноважень Київської міської ради у сфері охорони та раціонального використання земель;
- забезпечення додержання фізичними і юридичними особами вимог земельного законодавства;
- запобігання порушенням законодавства у сфері використання і охорони земель, своєчасне виявлення таких порушень і вжиття відповідних заходів щодо їх усунення;
- забезпечення додержання власниками землі та землекористувачами науково обґрунтованих нормативів інтенсивності використання земель, запобігання забрудненню земель тощо.

1.4. Основними принципами здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель є:

- забезпечення охорони, раціонального використання та відновлення земельних ресурсів як основного національного багатства українського народу;
- проведення моніторингу земель, у тому числі родючості ґрунтів;
- пріоритет екологічних інтересів суспільства у використанні земель над його економічними інтересами;
- повне відшкодування збитків, заподіяних внаслідок порушення законодавства про використання та охорону земель;
- поєднання заходів стимулювання і відповідальності у сфері використання та охорони земель;
- всебічність, об'єктивність і гласність контрольної діяльності.

1.5. Самоврядний контроль за використанням і охороною земель полягає у забезпеченні додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями і громадянами земельного законодавства та включає правові, економічні і соціальні заходи, спрямовані на додержання вимог земельного

законодавства. Самоврядний контроль повинен здійснюватись систематично, регулярно і своєчасно, що значно підвищує ефективність та результативність контрольної діяльності.

1.6. Самоврядний контроль за використанням і охороною земель передбачає постійне спостереження за станом земель, отримання від землекористувачів і землевласників відповідної проміжної та підсумкової інформації про використання земель, аналіз цієї інформації та результатів моніторингу.

1.7. Усі землі в межах міста Києва є об'єктами самоврядного контролю та охорони.

2. Організація та здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель

2.1. Забезпечення здійснення самоврядного контролю за додержанням вимог законодавства щодо раціонального використання та охорони земель покладено на Головне управління земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) (далі - Головне управління).

2.2. Головне управління при здійсненні самоврядного контролю керується Конституцією України, Земельним кодексом України, законами України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про місцеві державні адміністрації", "Про столицю України - місто-герой Київ", "Про землеустрій" та іншими законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, рішеннями Київської міської ради, розпорядженнями Київського міського голови, розпорядженнями виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), іншими нормативно-правовими актами та цим Порядком.

2.3 Основними завданнями Головного управління при здійсненні самоврядного контролю за використанням і охороною земель є:

- участь у межах своєї компетенції в реалізації повноважень Київської міської ради у сфері земельних відносин;
- організація та здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель;
- узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення;
- наповнення та поновлення банку інформації про динаміку змін земельних ресурсів міста.

2.4. Самоврядний контроль передбачає:

- контроль за станом використання земель, за станом виконання заходів щодо охорони земель;
- контроль за наявністю у землевласників і землекористувачів документів, що підтверджують їхні права на землю, проектною документації тощо.

2.5. Самоврядний контроль за виконанням вимог земельного законодавства здійснюється на підставі плану роботи Головного управління на рік та щоквартальних планів роботи.

2.6. Самоврядний контроль за використанням і охороною земель здійснюється шляхом:

- перевірок землевласників і землекористувачів щодо додержання вимог земельного законодавства;

- розгляду звернень фізичних і юридичних осіб щодо раціонального використання і охорони земель;

- розгляду документації із землеустрою, пов'язаної з використанням та охороною земель тощо.

2.7. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення діяльності Головного управління у частині додаткових витрат для виконання функцій щодо здійснення самоврядного контролю відбувається за рахунок коштів бюджету міста Києва.

3. Компетенція Головного управління земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) при здійсненні самоврядного контролю за використанням і охороною земель у місті Києві

3.1. Головне управління при здійсненні самоврядного контролю за використанням і охороною земель у місті Києві відповідно до покладених на нього завдань:

1) організує і здійснює самоврядний контроль у м. Києві за:

- дотриманням органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, незалежно від форми власності, громадянами України, іноземними громадянами, особами без громадянства, а також іноземними юридичними особами земельного законодавства;

- дотриманням встановленого порядку набуття і реалізації прав на землі в межах м. Києва, які знаходяться у власності територіальної громади м. Києва, крім земель приватної та державної власності, в тому числі на землі водного і лісового фонду;

- дотриманням земельного законодавства у процесі укладання цивільно-правових угод;

- виконанням комплексу необхідних заходів щодо захисту земель від водної і вітрової ерозії, псування, забруднення хімічними та радіоактивними речовинами і стічними водами, бактеріально-паразитичними і карантинно-шкідливими організмами, засмічення забороненими рослинами, промисловими, побутовими та іншими відходами, недопущення заростання бур'янами, чагарниками та дрібноліссям, захисту від селів, підтоплення, заболочення, засолення, солонцювання, висушування, ущільнення та інших процесів, що спричиняють погіршення стану земель;

- своєчасним поверненням тимчасово зайнятих земельних ділянок у стан, придатний для використання за призначенням;

- зніманням, збереженням і використанням родючого шару ґрунту під час проведення робіт, пов'язаних з його порушенням, за своєчасним і якісним проведенням рекультивації земель разом із відповідними органами;

- збереженням та експлуатацією протиерозійних гідротехнічних споруд, захисних насаджень і межових знаків;

- дотриманням порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва;

2) у разі порушення земельного законодавства вносить пропозиції Київській міській раді щодо обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення права власності чи права користування земельною ділянкою громадянами та юридичними особами;

3) збирає матеріали для підготовки висновку про самовільне зайняття земельних ділянок і передає його до Київської міської ради для прийняття рішення про їх звільнення;

4) бере участь в розробці міської програми раціонального використання і охорони земель;

5) бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань самоврядного контролю за використанням та охороною земель;

6) звертається до органів місцевого самоврядування з клопотанням про припинення будь-яких видів будівництва, експлуатації об'єктів, що ведуться з порушенням вимог земельного законодавства, до повного усунення виявлених порушень, а також у зв'язку із змінами земельного законодавства вносить пропозиції щодо приведення у відповідність із законодавством прийнятих рішень з питань регулювання земельних відносин, використання і охорони земель у м. Києві;

7) надає методичну допомогу і рекомендації органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, власникам землі, землекористувачам з питань використання і охорони земель;

8) вивчає і впроваджує у практику досягнення вітчизняної та зарубіжної науки і техніки для здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель;

9) взаємодіє з засобами масової інформації з питань висвітлення актуальних проблем здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель;

10) розробляє узгоджені з державними органами по земельних ресурсах плани заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень у сфері використання земель;

11) організовує збирання, зведення та аналіз інформації щодо використання та охорони земель;

12) взаємодіє з державними земельними інспекціями, які функціонують у місті, та правоохоронними органами та одержувати від посадових осіб даних органів інформацію, що необхідна для виконання покладених на нього завдань;

13) звертається від імені Київської міської ради з позовом до суду щодо відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, а також повернення тимчасово зайнятих земель, строк користування якими закінчився або невиконання обов'язків щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням;

14) передає до органів прокуратури, органів дізнання та досудового слідства матеріали про дії, в яких вбачаються ознаки злочину;

15) вносить в установленому порядку до Київської міської ради проекти рішень щодо припинення права власності чи права користування земельними ділянками;

16) залучає спеціалістів органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до компетенції Головного управління;

17) одержує в установленому законодавством порядку від місцевих органів виконавчої влади, районних в місті Києві рад, підприємств, установ та організацій, незалежно від форми власності і господарювання, документи, матеріали та іншу інформацію, необхідну для виконання покладених на Головне управління завдань;

18) подає до Київської міської ради пропозиції щодо фінансування заходів з охорони земель;

19) виконує інші функції, що випливають з покладених на нього завдань.

3.2. Посадові особи Головного управління мають право:

- вимагати в усній чи письмовій формі від громадян і керівників юридичних осіб усунення порушень земельного законодавства, встановлювати терміни для усунення виявлених порушень;

- відвідувати власників земельних ділянок і землекористувачів для перевірки стану земельних ділянок та відповідних документів щодо їх використання;

- давати у межах своєї компетенції обов'язкові для виконання власниками землі і землекористувачами вказівки (попередження) з питань використання і охорони земель;

- складати акти перевірок у сфері використання і охорони земель та подавати в установленому порядку матеріали перевірок до відповідних органів для притягнення винних осіб до відповідальності, а також подавати зібрані документи до Київської міської ради;

- викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для одержання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з порушенням земельного законодавства України.

3.3. Головне управління надає вказівки (попередження) організаційно-розпорядчого характеру.

4. Методи здійснення самоврядного контролю за використанням і охороною земель

4.1. Методи самоврядного контролю - це способи здійснення контрольної діяльності з метою забезпечення дотримання юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства і способи виявлення порушень земельного законодавства та засоби цілеспрямованого впливу відповідних органів на стан законності використання земель.

4.2. Види методів самоврядного контролю:

- перевірка;
- спостереження (моніторинг).

4.3. Перевірка як метод самоврядного контролю полягає в одержанні інформації про стан безпосередніх і факультативних об'єктів контролю (стан використання земель, стан виконання природоохоронних заходів власниками земель чи землекористувачами, стан документації, що підтверджує права на землю). Під час перевірки встановлюються факти порушень земельного законодавства, вимоги і чинники, які сприяли цим порушенням. Перевірки можуть бути планові (один раз на рік) і позапланові.

4.4. Функція методу спостереження полягає у тому, що контролюючий орган зобов'язаний своєчасно виявляти зміни у стані земель, оцінювати їх, відвертати та ліквідувати наслідки негативних процесів. У системі спостереження проводяться збирання, оброблення, передавання, збереження та аналіз інформації про стан земель, прогнозування їх змін і розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо запобігання негативним змінам стану земель.

5. Порушення земельного законодавства, які можуть бути виявлені при здійсненні самоврядного контролю за використанням і охороною земель

5.1. При здійсненні самоврядного контролю перевіряється дотримання земельного законодавства у наступних сферах:

I. У сфері використання земель як основного національного багатства українського народу:

- 1) перевірка порядку встановлення і зміни цільового призначення земель;
- 2) дотримання вимог законодавства про охорону земель;
- 3) дотримання встановлених нормативів у галузі охорони земель.

II. Дотримання обов'язків щодо земельних ділянок їх власниками і землекористувачами:

- 1) дотримання прав власників (користувачів) суміжних земельних ділянок;
- 2) додержання правил добросусідства;
- 3) дотримання порядку відчуження іноземними фізичними і юридичними особами земель сільськогосподарського призначення протягом року з дня отримання їх у спадщину.

III. У сфері використання окремих категорій земель:

1) дотримання режиму використання земель водоохоронних зон і прибережних захисних смуг.

IV. Дотримання встановлених законом чи договором обмежень у використанні земель:

1) додержання встановлених законодавством обмежень щодо використання земельних ділянок власниками землі і землекористувачами;

2) дотримання власниками сервітутів умов користування ними.

V. Порушення, які можуть бути виявлені при здійсненні окремих видів господарської діяльності:

1) забруднення земель небезпечними речовинами;

2) самовільне відхилення від проектів землеустрою;

3) розміщення, проектування, будівництво, введення в дію об'єктів, що негативно впливають на стан земель.

VI. Порушення у сфері обліку і реєстрації земель:

1) приховування від обліку і реєстрації та перекручення даних про стан земель, розмір і кількість земельних ділянок;

2) ухилення від державної реєстрації земельних ділянок та подання недостовірної інформації щодо них.

6. Взаємодія Головного управління з органами державної виконавчої влади і органами місцевого самоврядування

6.1. Порядок взаємодії Головного управління з органами державної виконавчої влади і органами місцевого самоврядування здійснюється відповідно до Земельного кодексу України, законів України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про столицю України - місто-герой Київ", "Про землеустрій" та інших нормативно-правових актів. Так, Головне управління взаємодіє з:

- Управлінням державного архітектурно-будівельного контролю виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);

- Головним управлінням містобудування, архітектури та дизайну міського середовища виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);

- Управлінням охорони навколишнього природного середовища виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);

- Державною інспекцією з контролю за використанням і охороною земель в м. Києві;
- Державним управлінням екології і природних ресурсів міста Києва;
- головним державним санітарним лікарем міста Києва;
- державним комунальним підприємством "Плесо";
- ВАТ "Київпроект";
- органами державної податкової служби;
- Головним управлінням МВС міста Києва і підрозділами міліції;
- районними в місті Києві радами та іншими органами у випадках, передбачених законодавством.

7. Порядок здійснення повноважень Головнім управлінням земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) щодо самоврядного контролю і його взаємодія з органами державної влади та органами місцевого самоврядування

7.1. Після виявлення порушень земельного законодавства, передбачених розділом 5 цього Порядку, Головне управління повідомляє про результати виявлених порушень земельного законодавства відповідні органи в залежності від виду порушень:

7.1.1. Київську міську раду - щодо прийняття рішень про припинення права користування земельними ділянками у випадках, передбачених чинним законодавством України, та щодо прийняття рішень про звільнення самовільно зайнятих земельних ділянок.

7.1.2. Управління державного архітектурно-будівельного контролю.

7.1.3. Державну інспекцію з контролю за використанням і охороною земель в м. Києві.

7.1.4. Державне управління екології і природних ресурсів міста Києва та екологічні інспекції.

7.1.5. Державне комунальне підприємство "Плесо".

7.1.6. Головного державного санітарного лікаря міста Києва.

7.1.7. Органи державної податкової служби.

7.1.8. Головне управління МВС міста Києва і підрозділи місцевої міліції.

8. Захист прав землевласників і землекористувачів при здійсненні самоврядного контролю за використанням і охороною земель

8.1. Громадяни і юридичні особи, які вважають, що під час здійснення самоврядного контролю були порушені їхні права і законні інтереси, мають право на відновлення своїх прав у порядку, встановленому законом.

**Заступник міського голови -
секретар Київради**

В. Яловий